

Preek op eerste kerstdag 2022, Alkmaar
Jesaja 52:7-10, Hebrreeën 1:1-12, Johannes 1:1-14

In het begin schiep God de hemel en de aarde. Dat zijn de allereerste woorden uit de bijbel. De evangelist Johannes begint op dezelfde manier zijn evangelie: *In het begin was het Woord. Het Woord was bij God en het Woord was God.* Want God sprak: *Er zij licht!* Zoals psalm 33 het zingt: *Door het woord van de Heer is de hemel gemaakt, door de adem van zijn mond het leger der sterren. (. . .) Laat heel de aarde ontzag hebben voor de Heer en wie de wereld bewonen Hem eerbiedigen, want Hij sprak en het was er, Hij gebod en het stond er.* Door Gods Woord is heel de aarde ontstaan, door Gods Woord werden wij mensen geboren. Daarop gaat Johannes verder als hij schrijft: *Het Woord is mens geworden en heeft in ons midden gewoond.*

God zelf komt in zijn schepping wonen, wordt deel van die schepping, mens onder de mensen, dat is het grote niet te bevatten wonder dat we vandaag vieren. Johannes schrijft: *Het Woord was in de wereld, de wereld is door Hem ontstaan en toch kende de wereld Hem niet. Hij kwam naar wat van Hem was, maar wie van Hem waren hebben Hem niet ontvangen.*

Eigenlijk is het een oud liedje. De relatie tussen Schepper en schepping is er vaak niet één van wederzijdse liefde geweest. De liefde kwam wel heel vaak van één kant, zo zeggen ook steeds de profeten, die de mensen steeds weer confronteren met de vraag waarom ze zich van God afkeren en leven alsof God niet bestaat. En dan niet omdat God zo gehecht is aan kerkdiensten en mooie gebeden en psalmen maar omdat de armen worden vertrapt en de sterken hun eigen gang maar gaan. Laat maar zitten al die psalmen en mooie liedjes, die zijn niet om aan te horen als jullie me in feite uit jullie leven hebben gebannen, zegt God.

Hij komt in een wereld die Hem niet gaat ontvangen. Hoe is dat in onze dagen? In het Noord-Hollands dagblad van drie dagen geleden stond een artikel van maar liefst drie pagina's groot over de dramatische terugloop van het aantal kerkgangers in de rooms-katholieke parochies in Noord-Holland, en het grote aantal kerksluitingen dat daar het gevolg van is. Diezelfde dag hoorde ik op de radio dat steeds minder Nederlanders van zichzelf zeggen dat ze geloven. Ja, hoor, dacht ik altijd brengen ze dit soort nieuws graag vlak voor kerst. Het is niet erg bemoedigend voor mensen die wel naar een kerk gaan en ook niet aanmoedigend voor mensen voor mensen die mogelijk overwegen om eens, of opnieuw, naar een kerk te gaan of bezig te zijn met geloven.

Het getuigt wel van de afstand die er in veel westerse landen is ontstaan tussen religie en de samenleving. Dit hebben kerken en ook andere religieuze organisaties ook aan zichzelf te danken, wanneer deze gericht waren op het uitoefenen van macht over mensen, waar godsdienst gepaard ging met strenge regels die mensen

beknelden of veroordeelden, waar godsdienst tot fundamentalisme wordt waarin geweld niet wordt geschuwd. Het is van hieruit wel te begrijpen dat westerse samenlevingen tegenwoordig vaak moeite doen om de openbare ruimte 'neutraal' te houden en te beschermen tegen godsdienstige invloeden. Als je gelovig bent moet je dat maar vooral privé beleven. Hoofddoekjes, keppeltjes of kruisjes worden in openbare functies vaak niet gewaardeerd.

Het Woord kwam in de wereld, maar de wereld houdt het op afstand . . . Het lijkt op een soort impasse waarin kerken én de samenleving juist met kerstmis iets belangrijks geopenbaard wordt. Want de komst van God in onze wereld gaat níet gepaard met machtsvertoon en strenge regels. Hij zet niet eerst de mensheid aan de kant om het daarna zelf over te nemen, Hij wijst mensen niet af, en zeker niet om wie ze zijn in al hun veelkleurigheid, Hij is er niet op uit mensen te kleineren of aan banden te leggen maar om hen te bevrijden van alles wat hen er van kan weerhouden om te leven naar zijn Woord en tot bloei te komen. Zijn komst is een uitnodiging, Hij wil ons maken tot meer dan we zijn, niet tot minder. En een ware gelovige zal dat ook laten zien in zijn leven. En als een mens zijn of haar geloof zichtbaar maakt in het dagelijks leven dan is dat niet iets dat de seculiere samenleving bedreigt, maar wat haar verrijkt. Want dan getuigen gelovigen van hun geloof dat deze wereld nooit helemaal zichzelf zal zijn als ze niet wordt begrepen als Gods schepping, waarvan Hij gezien heeft dat het goed is, ja heel goed, waarin het dus heel goed kan zijn als ze wordt zoals ze is bedoeld, een wereld waarin we Zijn aanwezigheid mogen ervaren en beamen. Juist vanuit geloof respecteren we de natuur, zijn we zorgzaam voor elkaar, strijden we voor rechtvaardigheid en voor de bevrijding van mensen. Moge God voltooien wat wij in onze zwakheid beginnen. Hij komt in ons midden vanwege zijn liefde voor alles dat Hij geschapen heeft. Hij wil ons raken met zijn liefde om te troosten en te genezen en roept ons om dragers te zijn van zijn liefde die mensen optilt. Hij wil bij ons wonen, zoals Hij vroeger al bij het volk Israël in de woestijn woonde, in een tent net zoals zij, opdat we niet alleen zijn en nooit zonder hoop. Zijn Woord wil niemand beknellen en ieder mens die het goede zoekt bemoedigen en ondersteunen. De geboorte van Christus mogen we vieren als een liefdesverklaring aan ieder van ons, en als bemoediging om in deze wereld van harte van Hem te zijn, en niet bang om dat ook openlijk te doen en daar naar te leven

Amen